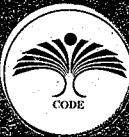

Jekabaara

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisében

a bë bë kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Kalo Laadilikan

Koɔrikoloma bora ka ke ka silow fanin waati in na. A to tora u donini ye k'u lase genjidajamanaw la ka tila ka diŋs feereyɔrobaw magen. Baaraketaw ye koɔrikoloma kolosili ye walasa a ne kana tine. Silow kolosibagaw ka baaraw wulituma y'o waati ye. O baaraw keko numan be duguyiriwatɔn w ka soro sabati. Kolosili ka kan ka boli tasumako n'a tow bee lajelen kan i n'a fo a nefɔra cogo min na walasa fiŋe kanabila koɔri bolen na. An ka kan ka jima-rayɔrɔ do laben k'a surunya silow latqsumako keleli kama.

Balikukan kofekalanw walanda bolodatuma ye nin waati ye.

Dawuda Mace Dawo
CMDT Nemaayasoba Bamako

AW SANBEE SANBEE :

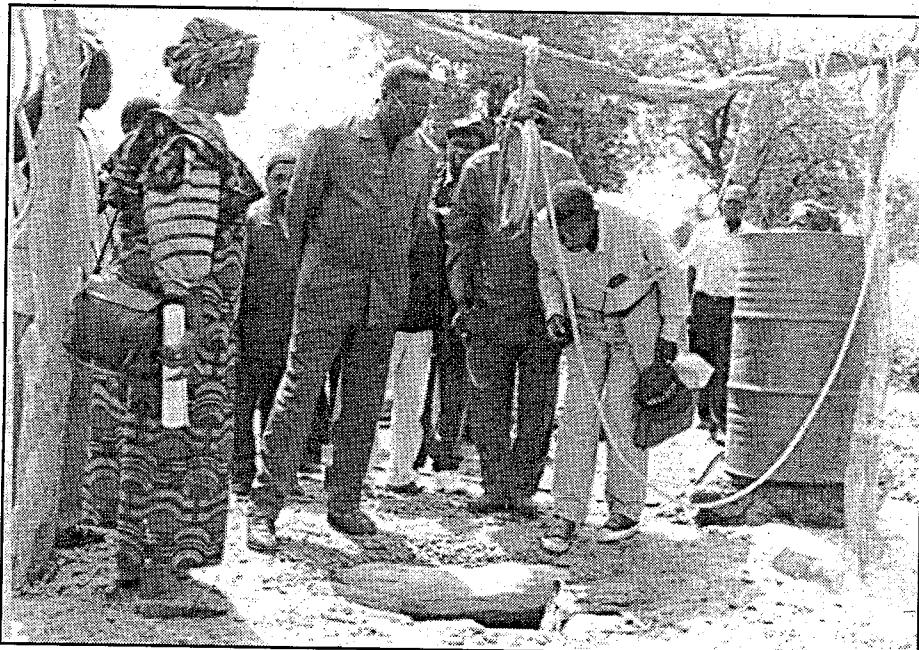
AN K'AN CESIRI MUSOW KA
KALAN FE

AW SANBEE SANBEE : KALAN
YE NETAAN NTULOMA YE.

AW SANBEE SANBEE : ALA KA
SAN KURA KENEYA N'A SOR
SABATI JAMANADEN BEE YE KA
SAMIYE NATAW DIYA

CMDT ye Sigida jiko neñini

Le 6-7nan

Wizɔn Mɔnjali ye kalan bolo do foori Le 11nan

"Kalan be mogɔ son hakili la, nka kunnafo ni be mogɔ bo kunpan na". Yorɔ Ulen Sidibe

CMDT y'a sinsin kalanko kan

"Soro jiidilan ye kalan ye"

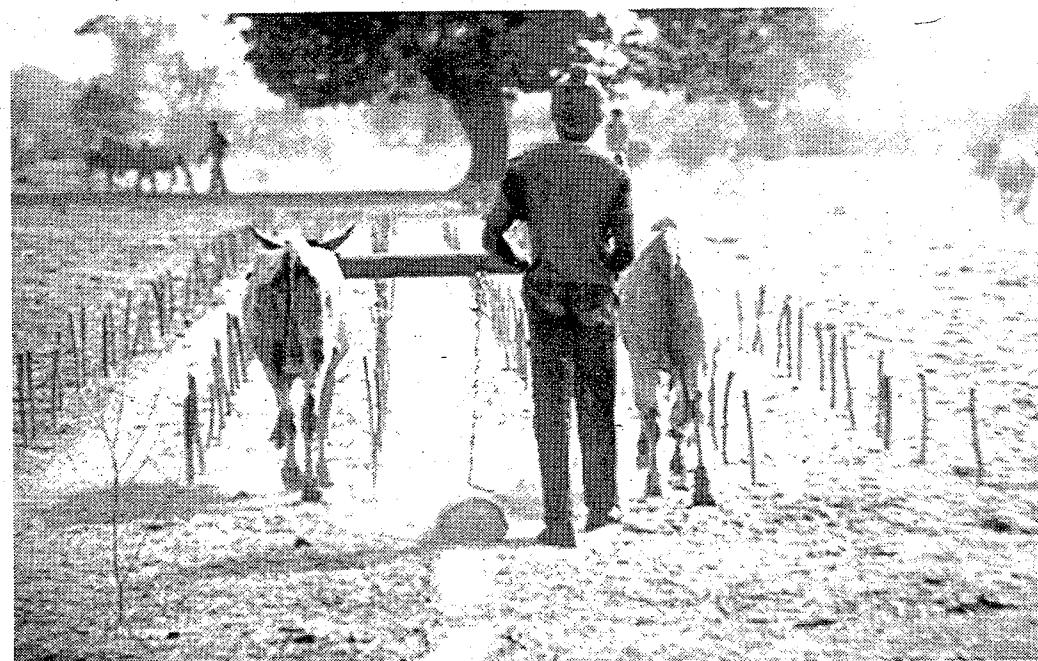
Yusufu Jalo

Kabii CMDT sigituma fo ka se bi ma, a y'a sinsin kalan kan a ka baara taabolo bœe la. O feere kera sabu ye k'a fangaba don a cakeda la. A ka kalanko feere folo nesinna a yere ma ka kalanko baaraboloda do sigi senkan. N'i ye san 30 temenenw mafile, CMDT ka wale kelenw na, i b'a soro olu bœe sabatili ju bora baarakeminen kelen de la n'o ye kalan ye.

Kalanko baaraboloda nana cogo di CMDT baarada la ?

A san 31 ye ninan ye kalanko farala CMDT ka baarakeminen kan. O kera kalanko baaraboloda sigicogo ye senkan san 1968 waati. Hkilina min bora n'o ye, o folo dabokun tun ye ka feerew ni dønniyaw kologirinya CMDT ka cikelakolidenw bolo. A filanan ye senekefeerew dønni n'u somogoyali ye. A saban tun be sifileliw dakun kan k'a nesin cikelaw ma. Faransikaw ka CFDT baaraden "Chantran" ka kiimeni kofe, kalanko baaraboloda dayelenna k'a nemaaya di an karamogo "Réné Grimal" ma (ale tun ye CFDT kalanko baaraboloda nema ye wa a seginna ka ke CMDT ta fana ye san 1968 fo 1982.

Cikelakolidenw ka dønniyaw kologirinyali sira kan, san folow kera cikefeerew kan. Cikefeerew kelen kelen tun be boli fen damadaw kan : baarakeminew, baara kecogo n'a kewaati numan, baarakela ka kolosilibolow ani temesira tataw. Nin feerew be lateme kalanfeere min fe, o jate be sigi nogo donta hake ni senekewaati numan ni forokene cogoya kan fo ka taa se forokene sugandicogo ni feere nafa, donta ni kiimeda ni laniniw ma. Feere ninnu junjunna ten nin cogo la ka na dønniya ninnu forobaya cikela kelen kelen bolo. Sene kewaati dansigilen don. Kalace ni forosuma kecogo numan matarafara cikela bœe fe. Senefenw tigewaati n'u lasagon konuman sidonna. Sene sabati konuman sira kan, zafukuntigi ka cikelakolidenw fana b'u ka

dønniya sørolenw lateme u baaranjogon togodalamaaw ma.

Togodalanumuw kalanni

Saridabako kera sababu ye kalanko baaraboloda ka numuw sendon kalan na. O ye do fara kalanko baaraboloda ka baaraketaw kan. Kalan in ye numuw ka baaranjedon fanga bonya. U kalanna minenmisennin caman dilancogo la. Daba taw o, saridaba taw semuwari taw o, numuw sera ninnu bœe dilanni na. O karamogo kera jamana baardegekalansobaw denmisen jalati-giw ye minnu ka baara nesinnen don negebaara ma. Olu ye duguw segeré togodaw la ka taa maaw kalan numuya baaraw ni dønniya kuraw ye : baarakeyœro labencogo numan, numuya baarakcogo numan (joli ni taman labencogo), tugulibara n'a tabaralama (kuranama). Demebolo sigira numuka-

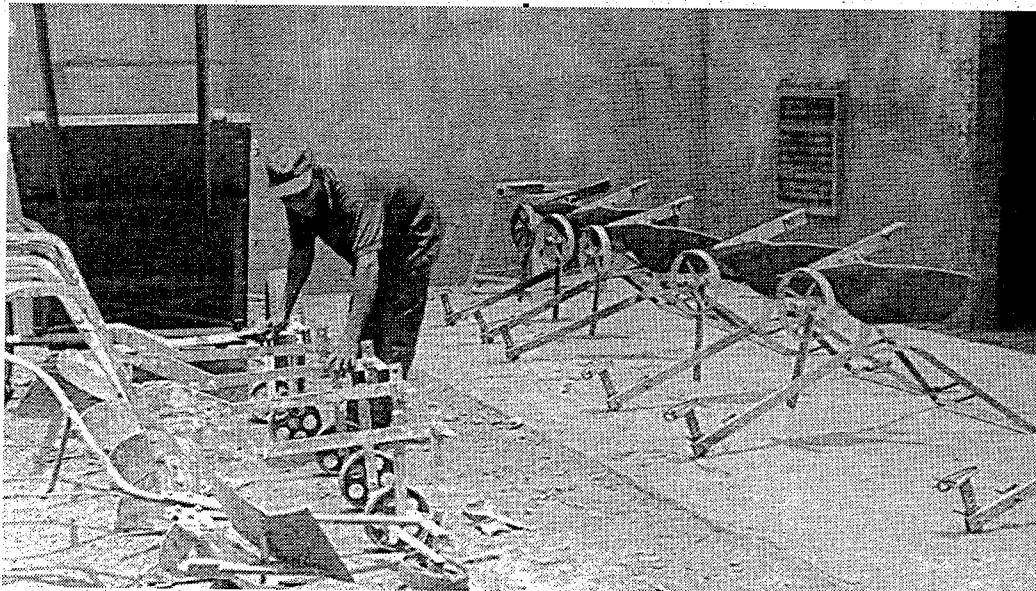
landenw ye kalan kofe walasa u be se ka u ka baarakeminew lasoro nogoya la. O siratège la, k'a ta san 1970 ka na a bila san 1980 na, numuke maa 250 sera k'a yere ta ka baarakeminew soro k'a ka numuya jidi fo ka se ka cakeda misen : caman sigi senkan.

Jekabaara y'aw cikelaw de ta ye.

A' y'aw ka kunnafoniw ke batakiw ye k'u lase Jekabaara ma an k'u jensen.

Waribo te a la.

Jekabaara lasorosira file :
JAMANA Baarada,
Hamudalayi Bamako
Negejurusira : 29 62 89
Batakisira : 2043

Koɔriseneyɔrɔ ciklaw b'u mago don olu de la u ka baarakeminen tijnenew labenni na.

Cikela denmisénw kalan

"CAR" dayelenni (san 1970), o kera sababu ye cikela demmisénw sen ka don kalan na. Denmisénw tun be bisimila o kalanyɔrɔw la (siso tun be di ce musotigiw n'u ka denbaya bee ma). O yɔrɔw kalan tun be boloda kalo 8 kono k'a ta Awirilikalo la ka taa a bila fo Nowanburukalo la. Kalandenw tun b'u ka dɔnniya sɔrɔlenw waleya forokenebaw kan minnu be kalan nyɔrɔw togola. Nakɔsene feerew latemena musow ma kalanso ninnu kono. O y'a to u ye kalan waati fanba ke nakɔsene na ka fara dennadon ni du sɔrɔko nɛnaboli konuman kan. Kalan kuncewaati, warimugu mankanni dira kalandenw ma yaasa u k'a ke k'u yere bolomademe senekeeminenko la.

Misidaba ni koɔrisene feere ye yelema dòn togodaladenmisénw ka kalanko la. O de y'a to san 1985 baaradege kalanbolo labenna k'a nesin togoda jekuluw tondenw ma. Dugu seben nɛnabola tun b'o la ka fara dugu magasanw kɔlosibagaw ni peseliklaw ni duguyiriwatɔn peseliklaw n'u sanniko nɛnabogagaw kan.

Togoda labenni.

Dabali minnu tigera koɔriseneyɔrɔw togodaw labenni kama CMDT sigituma na (san 1974), o kera kalanko baaraboloda

haminankoba ye. O cogo kelen don halibi. Kalanfa fən o fən temena baaraboloda in fe, o kelen kelen ka lanini n'a ka naniya ye koɔri sene ni dɔnniyaw latemeni konuman ye ciklaw ma.

Togoda labenni nasira la, CMDT duguyiriwatɔn fɔlɔ sigira san 1973 Fana kafoyiriwatɔn kono. A sigibaga kera an karamɔgɔ Miseli Dawo ye n'ale de tun ye Fana kafoyiriwatɔn nɛmaa ye o waati la. San 1975 la, duguyiriton hakilina waleyara CMDT ka cikemaraw kono. Maaw y'u lasama kalan in fe kosebe bawo cikemaraw nana a faamu k'a fo ko dugu kow nɛnaboli dennen don sebendɔn na.

San 1976, an karamɔgɔ "Guy Belloncle" ye taama dɔw ke koɔriseneyɔrɔw la walasa ka duguyiriwatɔn kura sigilenw senkɔrɔdon. A ye deme don (Kolonina kalan senfe san 1978) ka wari musakacogo (a donda n'a bɔda) seben laben bamanankan na. A ye kalanfeere do fana jira maaw la, feere min fe baliku kunfin be se sebenni ni kalanje ni jate la. O be ke tile 45 kono. Seben werew fana labenna ka bila kalandenw ka bolokan min be boli keneya ni baganmara ni seneke dakunw kan. CMDT nana o kalanko nesoroli banban ni kunnafonisɛben do dilanni ye bamanankan na. Jekabaara bangera o cogo la san 1986.

bila kerefe. Togoda koɔribaaaratɔn w nana bamanankan ta k'a k'u ka baarakeminen ye ka dɔnniyaw latemē a fe.

Bamanankan, togo-dakoɔribaaaratɔn w ka baarakeminen

Bamanankan bayelemani n'a kalanni sariyaw dantigera baliku-kalanbaarada fe. O kera Kanadakaw ka demesira ni "UNESCO" ka deme kono. Kalan sinsinbolo do farala o dantige kan min b'a to maa be se k'i yere kalan kaasɔrɔ karamɔgɔ te. Jate ni Kalanje gafew bɔra o hukumu kono. Ja nɔgomaninw b'olu kono minnu be signiden tacogo ni u dorogocogo nɛfɔ konuman. O kalan sinsinbolo walebaga kera karamɔgɔba dɔw ye n'olu ye Yaya Jara, Etiyeni Balangen, Mamadu Yusufu Sise. Olu kera sababu ye ka kalan sinsibolo kura in junjun kalanyɔrɔw la CMDT ka cikemaraw kono. Maaw y'u lasama kalan in fe kosebe bawo cikemaraw nana a faamu k'a fo ko dugu kow nɛnaboli dennen don sebendɔn na.

San 1976, an karamɔgɔ "Guy Belloncle" ye taama dɔw ke koɔriseneyɔrɔw la walasa ka duguyiriwatɔn kura sigilenw senkɔrɔdon. A ye deme don (Kolonina kalan senfe san 1978) ka wari musakacogo (a donda n'a bɔda) seben laben bamanankan na. A ye kalanfeere do fana jira maaw la, feere min fe baliku kunfin be se sebenni ni kalanje ni jate la. O be ke tile 45 kono. Seben werew fana labenna ka bila kalandenw ka bolokan min be boli keneya ni baganmara ni seneke dakunw kan. CMDT nana o kalanko nesoroli banban ni kunnafonisɛben do dilanni ye bamanankan na. Jekabaara bangera o cogo la san 1986.

Kalan ye yelema jumew don togodalamaaw ka nɛnamaya la ?

Kalan ye mun dabali musala-kaw ye togoda la ?

An da bɔna se olu ma an ka boko nata kono.

Bəbəkan kalanni sankorotara San cikemara kono

CMDT ka togoda jiidili feerew sin-sinbere föl ye balikukalan ye. O siratige la, balikukalan bolodara CMDT ka cikemaraw bëe kono walasa ka cikebugudaw laben kojuman. O baaraw be senna faso kanw na kabini san 1974 waati.

Min ye balikukalan ye bəbəkan na, o daminenä tubabumoriw fe bəbəjamana kan. San 1932 kera a gafe fölow bəwaati ye. An karamogo 'B Derasilly' ye gafew laben kalanje ni səbənni ni jate kan bəbəkan na. Bəbəkan ni tubabukan je dañegafe fana dilanna a fe. Nka, nin gafe ninnu dilankun tun ye tubabudiine kow kalanni de ye bəbəkan na.

San 1989, CMDT ye balikukalan feerew boloda bəbəkan na San cikemara kono. O ju bora jiginəjanako misaliya waleyali la. Jiginəjanako dun te nəsərə fo k'a kōnəw nənaboli latemé dugu kalanden jolen dəw ma.

San cikemara kono, bəbəkan bëf maa hake min fe, o be se maa 130000 ma. Olu tilalen don bəbədugu 310 ni nəgən cə. O duguw be soro Tominan ni San ni Fangaso cikekafo kono.

'PDR' nana nəda kura di bəbəkan kalanni ma. Kabini san 1997 fo bi, a y'a jo ni zafukuntigi bəbəkanfölaw ka bəbəkankalan feere tigelen 100 nəgənna musakako kōrō (karamogokalan n'a tow bëe lajelen).

Waatiw la, dugu yere b'a jo n'a ka balikukalanko musakaw ye. Jaabi minnu sorola balikukalan sira kan bəbəkan na, olu dəw file :

Maa kalannen jolen mumë hake ye maa 2200 ye. Musow y'o la 250 ye. Karamogo ceman ye 188 ye; musoman ye 30 ye.

Bəbəkan kalanni be fen fila de

nəfə.

A föl, kalanden jolen kelen ka soro dugu kelen kelenna kono dugu kōnəw nənaboli kama.

A filanan, kalanden jolen kelen ka soro cikeda kelen kelen na walasa ka cikeda baaraw nənabo kojuman.

Dənni kera nin sira kan nka CMDT be laadilikan minnu lase, olu ye duguw ni cikedadaw ka dəfara u ka cəsiri kan, u yere ka se k'u ka balikukalanko feerew latige u yere ye. 'PDR' y'a baaraw juminəbaga ye. A tiiməbaga ye duguw ni cikedadaw yere ye.

Taalane, balikukalan nafa bəbaga bəna ke 'SVD' ni mara cəmaboli sigidaw de ye bawo olu bən'u wasadon kalanden jolenw ka dənniya sorojenw na k'u ka baa-raketaw waleykojuman sigidaw la.

Gelyea damadəw be balikukalanko la bəbəkan na :

- A föl ye kalan musakako ye. Kalan caman be boloda nka wariko b'u lasa.

- A filanan ye kalan kuncetuma

ye. Kalanden jolen soro hake man ca k'a sabu ke kalandenw ka timinangoya n'u ka walansəmə barika bonyali ye.

- A sabanan ye gafentanya ye. Gafe man ca bəbəkan na wa bayeləmanen fana ka dəgən.

- A naaninan, bəbədugu caman b'a nəniya a ka kalan ka latemé bamanankan na bawo u yere ka jatew la, o be nəgoya don u ni maa wərew ka sigi ni baarakənəgonya la (u be se ka nəgən faamu ani ka kelen fo).

Nin hakilina kono, CMDT ye dabali damadəw tige :

- Balikukalan be ke bəbəkan na ka nəsin bəbədugu bëe ma.

- Bəbədugu min mana a nəniya k'a ka kalan ka ke bamanankan na, o feerew be tige CMDT fe.

N'i y'a mafile, bamanankan be fo fan bëe maa fe San cikemara kono. Maakorō fara denmisən kan, bëe b'a mago ne n'a ye.

**Abudulayi Kara
San CMDT Kalanfa Föl**

San 2000 bëna ke yelema san ye

An ni san 2000 ce ye tile damado ye ni Ala sônn'a ma. O siratègè la dijè kono jamana bëe be laben na bawo hakilinan caman naniya sirila ka san in makono.

Sannifeere ni nafolobaara siraw forobayali ye o naniyabaw do ye. Nanzarala jamanaw ye noggoya don u ka jamanaw ni noggon ce dancèkow la. Wariko hukumu kono, Ero bora, farajèla bëe bëna je o la. San 2000 tèna ke farajèla dòron ka yelemasan ye Afriki jamanaw fana be k'a nesigi. O kadara kono UEMOA (Afriki tilenbinbolo jamanaw ka nafoloko tonba) ye fërew tige min be tali ke jago ni sorobaaraw siraw ni dancèkow noggoyal kan ton kono jamanaw ni noggon ce. San 2000 nata in kono, UEMOA ton jamanan tan ni woorow bëe bëna se ka u ni noggon ce jago siraw taama noggonya la bawo dancèw bëna sèbekorò yoba. CDEAO (Afriki tilenbinbolo jamanahoronyalenw ka ton) fana ye naniya caman siri san kura nata nesigili kama. O dòw be tali ke lakana ni sorobaaraw hakeko damakèjenni la jamanaw ni noggon ce. Afriki kono geleyaw sababu fanba ye Kelew ye. Olu dabenni fërew fana bolodara walasan 2000 ka ke here ni hakili latigè san ye.

An yérew ka jamana kono, mogo be se k'a fo k'an be an yérew togo la labenw na bawo, jagokelaw ni kenyéreye cakeka bëe da be dijè suguw forobayali kumaw la. An ka jamana ye dunanba caman bisimila soroko baaraw kadara kono. Siga t'a la, san 2000 ye san nafamaba ye, o la, an be dugawu don. An ka jamanaden bëe ye Ala k'a jira an kene la. K'an kisi a tooro n'a masibaw ma.

Bakari Sangare

Jensabana be n den na...
Ne ka kan ka mun ke ?

JAMANA Baarada Ka Gafe Kuraw Bora.

Gafe ninnu do file :

- * Sensbn be n den na.....
- Ne ka kan ka ka mun ke ?
- * An ka yele doonin
- * Takana

Aw ye wuli ka se Bamako
Jamana Baarda ka Gafefereyoro la
min file "BDM.sa" dafé. Modibo Keyita
Togola Siraba dala
Songo damatemediya don

U ko...

Ni mogo min ko i ka Aladeliden mo ka go, n'a sara i b'a ke cogo di ?

Umaru Dunbuya
ka bɔ Lafiyabugu Bamako.

Karisa denmisennama tun ye
maa ce ni ye, o ma se sosozi la. N'i
y'a cekorobalama nunkala mafile,
a be lajeya i ma.

Wuye Makan Jara
ka bɔ Tumunba,
Kati kubeda la.

Fen toli be bëe ka du daganim
kono soju la. Ni e maa min de y'i
ta dayelen ka kalamanin ke k'a
lamaga, i b'a kasa lawuli k'a don
maaw nun na k'u ntôno.

Musa Fane
Ka bɔ Fanafiyekorò,
Kati kubeda la.

Ni maa min ye dunun tu kof i
badenkoroké kan ka di, n'a ma ke
donkilidafén ye, i ka dunun fôbali
na to de.

Fatogoma Sinayogo
ka bɔ Kababugu
Kati kubeda la.

N'i y'a meen n noggon donnibatala
te, a be sorço nunbagajuman de
b'i la ?

Gawusu Tarawele
Balikukalankaramogé
ka bɔ Joyila PGRN na.

Denmisén min be soli ka don
basulu kono, o de ta ye badensu
ye.

Neba Kulubali
Ka bɔ Sokolonbugu
Kati kubeda la

Sigida jisanumanko ye CMDT haminankoba ye

Hadamadenw bugunni ni ja san 10 kuntaala janyali kera sababu ye CMDT ka jisanumanko lasoroli k'a ka laniniw fofo ye a ka togoda jiidili feere dansigilenw na.

Bi in bi na, jisanumanko ta fan na, CMDT ka minen sigilenw kera sababu ye ka jisanuman lasoroli latige cikelaw ye. Cikela ka jenamaya, a ka baara n'a ka keneya te sabati ji sanuman ko.

Togoda jisanumanko baara bolodalenw taabolo caman waleyara. O sabu bora demejekuluw la. O baara bolodalen waleyalenw file :

- * Mali-Sud 1 baarabolo : O waleyara san 1979 fo 1984 ni Faransi demejekulu (Kooperason) ka deme ye.

- * Mali-Sud 2 : O waleyara san 1984 fo san 1997 ni Banki Monjali ka deme ye.

- * Mali-Sud 3 : O kokorodonbagaw tun ye IDA, BOAD, FAD ani Holandi Jamana Demejekulu ye. O baara waleyara san 1990 fo san 1997.

Min ye nin baarabolo in ye, baara waleyalenw lasinsinni n'u

lakanani sigira taabolo fila kan : Kolosibolo ni Lanenamabolo.

Lanenamayabolo

- * Sigida konco, jiko baarakajekulu lakurayali walima a sigili jiko jenabolli kama

- * Moggow lasomini ji ni keneya sabatili cesiraw kan.

- * Keneyako baraboli walasa ka jilabaaralaw ka baarakcogo yelema ani k'u sendon kolosenw n'ujisigiyorojiidili la.

Kolosibolo

Mali-Sud 2 baarabolo kolon senenw bee labenni jamana fan bee fe. O siratige la, jisamaburu negemaw nonabilala ni buru suguya werew ye nzon te da minnu na.

Jekuluw sigira ka jibaaraminen dafe walasa k'u lakanan konuman sigida konco

Feesrew tigera ka jibaaraminen tinenenw nonabila. Tigi kera u la ka tila k'u lakanayorow carin.

Nin cogo la, Mali-Sud 3 baara-

bolo ka baaraw kera farankan ye. O latigera "Jiko san 10nan baarabolo hukumu konco. Baara kelen doew file :

- * Mali Akuwa Wiwa : O dagalen don San dugu konco. A ka baaraw kera San, Kucala, Bila ani Yoroso.

- * Arabi Sawoditi : O feerebolo baaraw waleyara Joyila ni Segu konco.

- * Heliwetasi baarabolo ka baaraw kera Buguni, Yanfolila ani Kolonjeba.

- * Kanpili Danemariki : Ale ka baaraw kera Sikaso ni Kajolo.

- * KBK baarabolo waleyara Kita cikemara konco.

Togoda jiko baara sabati konuman te nesoro lahalaya doew labatoli ko i n'a fo:

- Ka moggow kunnafoni ani k'u dusu lamin ka nesin CMDT ka demesira dayelennenw ma minnu be teme jiko ni menefenko baarada nemaayaso (DNHE) ka bolo kan kolonsenko nasira la CMDT ka cikemaraw konco.

- Sigida nemaaw ka dugu moggow haminankow fara nognon kan jiko siratige la (ponpekolo bololata walima mansinma ni kolonba). Bolono be bila olu la dantigeseben konco.

- Ka baaraketaw kiimeni kalifa segesegelijekulu faamunen na walasa baara jinita musakako n'a minenko latige be doen.

- Sigida dugukolo lahalaya segesegeli walasa ka kolon senyoro sugandi k'o dantige baarakebagaw ye. Sigida maaw sen ka kan ka don yoro sugandiliko la.

- Ka jekulu sigi k'a mogow kalan jitayorow labaariali kama. O mogow hake ye 7 ye. Olu be sugandi kalifali senfe jiko nenaobjekuluw ka laje kene kan.

- Sigida maaw ka niyorumusaka sarali (doreme baa 50 be sara ponepe sigiyoro sugandilen kelen kelenna bee kama.

- Bolono be bila baarasaben na CMDT ni sigidamogow ni gofereneman ce.

- Kolon be sen kolonsennaw fe ka kolon minenw sigi.

- Kolon lakanan kokonin be jo. Wulu wulu be sen. O baaraw be ke dugumogow fe.

- Ponepe feerebaga ni ponepe dilanbaga be na ni ponepe ye. O ponepedilanna be ke mogoye min be bo CMDT ka numukalandenw ka jekulu la.

Baara taabolo kofolenw waleyali siratige la, CMDT ye wele bila maa caman ma.

Mali Sud 2 baarabolo kolon sennenw jiidili baaraw kera lanemayali jekulu maaw fe. Olu tun ye CMDT baarada mogow ye (karamogow ni ZAER kuntigiw) ani numukaramogow.

Ponepw ladilanjekulu sigira senkan ni CMDT ka numujekulu labennenw ka deme ye.

Ponepedilanna maa 128 be "Mali Sud" baarabolo sigiyorow kono. Mogoy 53 sugandira numujekuluw kono. Bololaponpe minenmisew jagoli kalifara olu la. Min yetilekoromansin ta ye, a nininina sigida bee fe u k'u bolo ke jecgon kan san kono k'o mansinlakana musakaw bo. Warimarakesu do sigilen be waribon na o bolomafarraw koso. A dabokun ye mansin-nabaara sabatli ye.

- Bolokorowari marali kesu be waribon kono. A wari bilabaga mago mana jo a la waati o waati, a be se k'a wari labo. O wari bilalen don tilekoromansinw lakanani kama sanga ni waati bee i n'a fo a dilanbagaw y'a fo cogo min na. O be u meen sila. Mansindilan musakaw fana be o wari la.

Wari Marata

O kesu kono, wari bebila mansinw jigkor. Maga be k'ale la ni mansin korola fo k'a dese walima baara kerkenkerennen waleyali kama minnu be do fara mansin yanga kan. O temenen ko, minenw laku-rayali walima baara taabolo jiidili koso maga be ke kofolen in na.

Nin bee lajelen kun ye hakili kura donni ye togoda kono in be ke togodalamaaw ka senyerekoro sababu ye mansinw lakanani n'u laku-rayali siratige la.

Baara Waleyalenw

Baara kera CMDT ka cikemara dugu bee kono : Buguni, Fana, Kita, Kucala, San ani Sikaso.

- "Mali Sud" feerabololo kono, jisigiyoro 1620 dilanna;

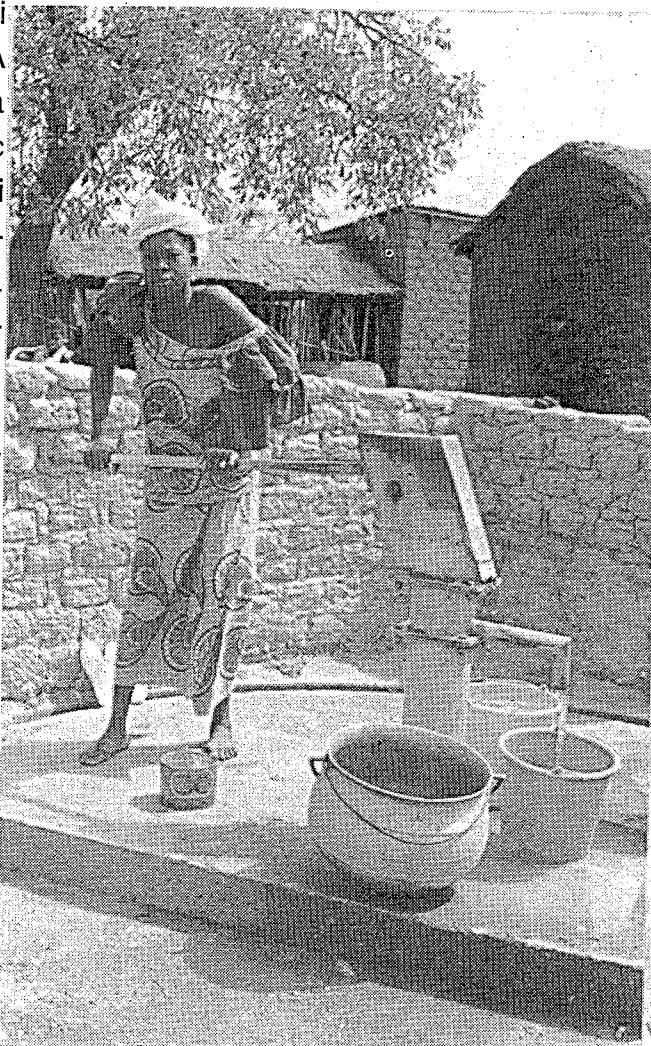
- Ponepekolon bololata ye 1576 ye

- Ponepekolon tilelamansinma ye 44 ye.

- Ponepekolon dilanna CMDT ka maa kalannen ye 128 ye.

- Ponepekolon minenfeerebaga ye maa 53 ye.

- Jilatonyoro folow jora 1992 san kono Sikaso tilekoromansinko baarabolo ka baara senfe CMDT ka

cikemaraw kono : Fana, Kucala ani Sikaso.

"Mali Sud" feerabololo kuncawaati, a ye jilatonyoro mankannin 64 jo.

Baara kofolen ninnu lanenamayali siratige la, gafe fila dilanna k'olu carin carin CMDT ka cikemaraw kono. Gafe fila ninnu file :

- Jiko jekulu sigiliko sigidaw la (CPE lanenamayali)

- Ponepe "India-Mali" dilannigafe (ponepe lasagonni baaraw).

Nin baarakegafe fila ninnu joyoro bonyara togoda jiko taabolo yelemani na.

Kunnafoni ninnu bora CMDT ka Togoda Jiko baarabolofara la. CMDT nemaayasoba la Bamako

desanburukalo san 1999

Yangaso ye Bila kubeda duguba ye

Yangaso ye sirabadaladuguba ye min be Segu mara kono. A be Bila kubeda fe (a n'o ce ye kilometere 52 ye San sira kan).

Siya caman be sigi la Yangaso dugu kono : Bamananw, Fulaw, Soninkew, Bobow, Dogosow ani Moosiw. Yangaso, maa 1680 ye sigi diya njogon bolo k'u cesiri seni baganmara baaraw fe. O sebe n'o cesiri ye Jekabaara lawuli taama na Yangaso dugu kono. An ni Yangaso dugutigi Mamadu Tangara n'a ka kankorosigiyi ye njogon kumajogonya dugu fen caman kan. Taama in somogosama file :

Yangaso ye duguba ye min sigibaga folow bora Tona (Tona be Segu ni Bila ce). Yangaso tutigeba kera cekoroba do ye min togo tun ye ko Yangakoro. Cekoroba in y'a nini a balima Tonakaw fe u ka senekedugukolo di a ma. O be ke ale sigiyoro ye bada bada. A balimaw jenna ni Yangakoro ka folen ye. U y'a bila a ka taa Tona koroyanfan na. Yangakoro taara

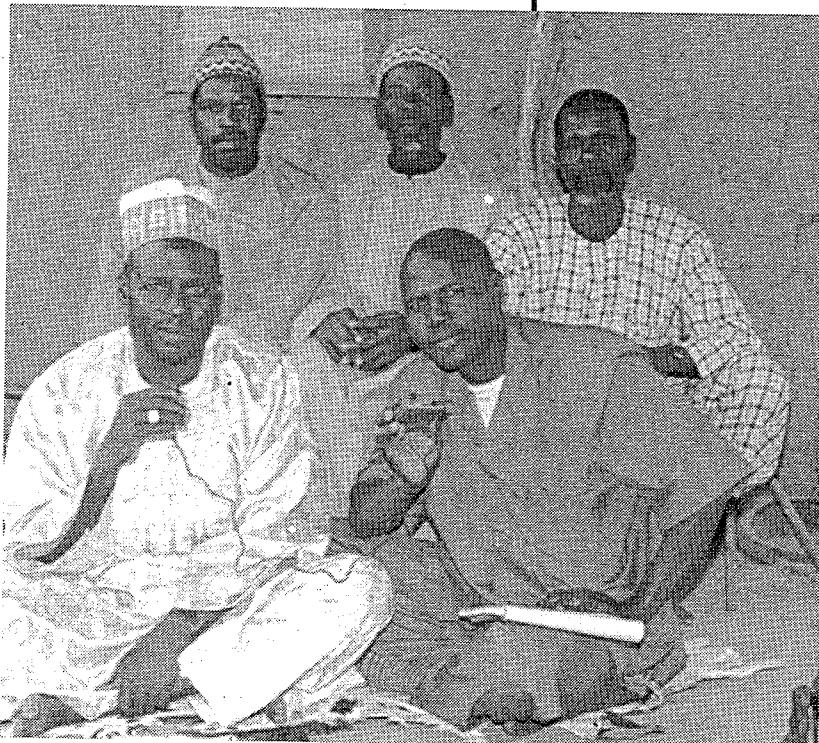
Yangakoro ka so. O taayoro focogo tora senna o cogo la bawo kan ye fen nima ye. A yelembolo senfe (dalateliya kojugu) maaw y'a bo o focogo la k'a ke Yangaso ye.

An be don min na i ko bi, wale caman be senna Yangaso dugu kono k'a jesin kenevako, sanuyako, nafasorosirako ni kalanko n'a njogonnaw ma.

Kalanko nasira la, musolakaw tun cesirilen don ka teme cew kan. Nka bi, cew y'u dusu ta kalan fe. Musow bolo be njogon b o l o Yangaso ka jesaa sira kan. O de kama u y'u cesiri ka nafasorotonw sigi senkan. O cogo la, u be galadon, safunedilan ni nakobaa raw ke a nema.

Politikiko nasira la, Yangaso ni dugu 23 farala njogon kan ka ke komini ye. O kera ben ni kelenya kono.

Yiriwa nasira la, demejekulu caman y'u bolo di Yangaso ma k'a ka jesaa sabati. O demejekulu do ye Wizow Monjali ye. CMDT n'o ye jamana ka kooriko baaradaba ye, o fana

o cogo la fo ka na a se Yangaso sigiyoro in na. Yangakoro ye dugu tutige k'i sigi yen.

Yangakoro tora o sigi la fo maaw nana kelen kelen ka fara a kan. Cikebuguda nana bonya ka bonya.

Min ye dugu togoko ye, maa o maa tun be taa Yangakoro fe, o tun b'i kanto k'a be taa

cesirilen don Yangaso ka jesaa sira boli fe.

Gelyea damadow be Yangaso dugu kan minnu ye ji sanumanko, mobili kaasarako ni jitemesirako ye. Nin gelyyaw furakeli la, Yangasokaw ye feere caman boloda minnu bena waleya u fe kalo nataw kono. Mobilitigiyi ka dantemeboli minnu be ke ka Yangaso dugu ceci olu ye degunbaw ye dugu

sigibagaw kan. O la Yangaso dugutigi Mamadu Tangara ko a be wele bila mobilibolilaw ma k'u deli u ka Yangaso dugu ceci dooni dooni walasa maaw be tanga mobili kaasaraw ma bawo sugu yere be sigi sirabada la.

Jinan samiye kera wasa kono. Yangaso ka dabada hake benna taari 4702 ma. O bena ke sababu sor be sabati wa balojiginew be fa.

Jinan sanjikokaasara ma dogo maa si la jamana fan bee la. Min ye Yangaso ye, dugutigi Mamadu Tangara y'a jira ko tijeni barika ma bonya a ka dugu kono.

Korofo kunceli la, an karamogu Mamadu Tangara ye foli bila jamanaden bee lajelen ma. A ka cesiri foli kerenerennen be Yangasokaw n'a lamini duguw ye. Tangarake ye foli bila demejekulu ni CMDT ma k'a da u ka demejekulu sahalen kan Yangaso yiriwali la. A ye jamanaden bee wele cesiri sira kan.

**Yusufu Fane
Jekabaara ka ciden Yangas**

Holandi jamana ka san 20 dème Ofisinizeri ma.

An ka boko temenen na, an ye kɔrofɔ dɔ lateme aw ma min tun be Holandi jamana ka lasigiden Alifɔnsi Sitolinga ka kumajogɔnya kan. Holandi jamana be k'a ka dème lase Mali jamana ma cogo min, dɔ fɔra o la kɔrofɔ in kɔnɔ. An ka nin boko walanda bena boli Holandi jamana ka san 20 dème kan Ofisinizeri ka baaraketaw senkɔrɔdonni na.

Asan 20 ye ninan ye (san 1979 fo 1998) Holandi jamana wuli-la Ofisinizeri demeni fe walasa ka fanga d'a ma a ka baaraketaw la. San 1978, o dème naniya sirila laje dɔ senfe Mali jamana n'a demajogɔnw ce. Holandi jamana y'a ka lahidu talenw tiime sira caman fe k'a nesin Ofisinizeri barikayali ma.

Démew waleya konuman sira fe, san 1983, Holandi ye poroze koloma do sigi senkan ko ARPON. O poroze ye boloda ko 3 sɔrɔ. Nafolo kasabi min lasorɔla olu senfe ka baara ke Ofisinizeri kɔnɔ, o be se sefawari miliyari 25 hake la.

An be don min na i ko bi, poroze ARPON be a boloda ko 4nan dafé. O be foori san 2002 waati. Nafolo min labenna o baaraw kama, o be t'i jo sefawari miliyari 4 ani miliyon 400 na.

Holandi ka dème kelenw tiimesiraw

Holandi jamana ye feere minnu tige ka dème don Ofisinizeri ma, olu dɔw filé :

Poroze BEAU ani GEAU. Olu kera san 3 baaraw ye (san 1979 fo 1981) malo kɔrɔjiko ni timinkalako n'εninini kan. O kera sababu ye jiko ka nεnabɔ konuman wa senefernw suguya cayara.

CFA n'o ye seneko kalansoba ye, o dayelenna san 1980 fo san 1994. O dabora cikslakoliden caman sɔrɔli kama ka Ofisinizeri labo. Ciklaw n'u

baaranogɔnw bɛe ye kalan sɔrɔ o cogo la senekefɔerew forobayali sira kan. Kalanso in yelembolo kiimesira fe san 1983, poroze ARPON sigira k'a nesin fe damadɔw waleyali ma :

- Kenelaben (forokurabo) feere kuraw
- Angere ni nɔgo jiginenafoloko dantigeli,
- Cikeminenw dilanyɔrɔko dayelenni,
- Senefernw siñumanko basigili,
- Cikefɔerew kalansoko dayelenni (à kalansoba sofurula kabii san 1995 kalo fɔlo)
- Balikukalanko jiidili.

Kenelaben yelembolo kura tara san 1982 fo san 1997. O feere la, ARPON y'a nini ciklaw sen ka don a baara dakun bɛe la. O kera sabu ye hakəbota sɔrɔ ka caya. Taari 11471 labenna o cogo la (Nɔnɔn ta y'a la taari 5820 ye; Kokiri ta bennna taari 5651 ma). O baaraw kera Nɔnɔn baarada dɔ fe min kunsinnen don baara kologirinw keli ma n'o ye "Centre des Travaux" ye (ARPON y'o labila kenyereyew ka bolokan kabii san san 1996).

Baara caman kera kalanko ni senekeminenko nasira la k'a nesin feere tigelen in kɔkɔrɔdonni ma.

Holandi jamana ye dème don Nɔnɔn kafo lasanuyali, a yeelenko n'a ji sanuman lasorɔko la (pɔnpekɔlɔn 3 senna Holandikaw fe Nɔnɔn dugu kɔnɔ). Angere ni nɔgo jiginenafoloko dantigera san 1982 fo san 1999. Poroze FIA y'o baaraw ke. O senfe, fe caman ye sirasɔrɔ Ofisinizeri ciklaw bolo :

- Wotorow, misidabaw ni sariw juruko sabatira
- Angere ni nɔgo juruko ye nεsɔrɔ
- Malogosimansin VOTEX, o 450 hake dira Ofisinizeri cikedugu caman ma, ka tila ka malowɔrɔmansin da o kan musojekuluw ye.
- Magasanbaw ni balojiginebaw jora.

Malogosimansin lasorɔli kera

sabu ye ka cikela jɔda sinsin, k'a ka sɔrɔ jiidi. San 1996 waati, nafolo kasabi min lasera ciklaw ma malogosimansin baara fe, o benna sefawari miliyari 5 hake ma.

An be don min na i ko bi, FIA yelemania k'a ke FDV ye n'an k'o ma "dugu ka netaa nafolojigineba". Ale de jolen don ni Ofisinizeri ciklaw ka juruko fanba ye (san 1996, juru donnenw jatew la, FDV ta ye 75 ye keme sarada la).

FDV ka baaraw jiidili konuman na, a ye bolofara 51 sigi dugu kɔnɔ walasa ciklaw k'u ka jurukomagow ne u sigiyɔrow la.

AAMA n'o ye senekeminenw dilanni baarada ye, o dayelenna san 1982 fo 1997. Ale tun don ni ciklaw ka baarakeminenko bɛe ye (misidab, herisi, wotoro, malogosimansin, malowɔrɔmansin n'a tɔw). ARPON ye numuton 22 tɔndenw kalan baarakeminen tñenew dilancogo la. Ofisinizeri ciklaw b'u wasadon olu la.

AAMA labilala SMECMA ka bolokan (o ye kenyereye cakeda do ye).

Senefernw siñumanko basigira Ofisinizeri kɔnɔ san 1985 fo 1994. O kera sababu ye ninini feere dɔw ka dabali malosene jiidili sira kan. Seneko nininida ye dème don Ofisinizeri ma walasa ka si lakolokololenw sɔrɔ. O cogo la, BG 90-2 ni Kogoni 91-1 sɔrɔla. Keme sarada la, nin si lakolokololen fila bɛe be sene foro 80 na Ofisinizeri kɔnɔ wa u hakəbota ka ca taari la.

San 1994, siñumanko baarada sofurula ka ben ni Ofisinizeri ka yelembolo kura tatuma ye.

An be nin walanda seme yan. N'ALA sonna a to be walawanlan boko nataw la.

An ye nin kunnafoniw bo Ofisinizeri ka

Togoda Kenelaben n'a Jiidili

Baaraboloda la Segu.

Bayelembaga : Yusufu Jalo

Segu bamananfangan n'a sariyaw

Segu fangan tun y'a dama ko ye. A tun be senna k'a soro nansaaraw ma na an ka jamana kono. Jamana in tun be wele ko Bamaana. Segu kera dugu dawulamaba ye Bamaana, togotigw ni cefarinw tun be yen. Nka o n'a ta bee, nemogo tun te Segukaw la. O hukum kono, cekorobaw ye nogoonyeba sigi senkan, k'a jira k'u ka nemogo nini u yere la, min be se ka dugu kolsi. U benna o kan tuma min, u ye mogo damado sugandi Biton Kulubali be minnu cela. U ye kala tige nin mogo ninnu togo la, k'olu bila bogodaga kono, Kalafini daminena kabii o waati jamana kono.

Bilakoronin do temento, u y'o wele, k'o ka na kelen ta kalaw la. O nan'i bolo don daga kono, o bora ni Biton Kulubali togo kala ye, u y'o min k'o bila daga kono. Cemisennin do temento, u y'a fana wele k'o ka na kelen ta kalaw la, o fana nan'i bolo don daga kono, o kera Biton ka kala ye, u y'o lasegin. Musokonona do temento ka taa jita la kolonda la, u y'o wele k'o ka na kelen ta kalaw la. O nan'i bolo don daga kono ka bo ni Biton ka kala ye tugun. O kelen sa, Segu cekorobaw y'a don ko Biton Kulubali dakan ye nemogoya ye Segu. Biton sigira nemogoya wolo kan tuma min, a ye jekulu do sigi, o tun be baara ke a ka yamaruya kono. Mogo de nan'o jekulu in wele ko tonfangan. Ni mogo min tun banna faama sago keli ma, u tun be taa o tigi kunkolo tige. O wale in nesiranye kama, jeliw nan'o ke Biton mabalimakan ye, ko Biton Kulubali maafaadonso. Biton Kulubali tun ye faama ye min ka dönniya tun ka bon kosebe ka teme mogo tow kan bawo ni mogo tun ye fen o fen fo a kofe numan ni juguman siratige la, a tun b'a to a ka so k'o bee lajelen men. Kabini Biton ma nemogoya soro Segu, fileikelaw y'a ka fangan bonyali n'a barikali saraka fa ye. U y'a fa ye, k'a ka finiforo da, ko n'o sera, k'a kana fini in kaan k'a k'a to yen

kono k'a dun. Olu bo mana ke yoro o yoro la jamana kono, k'a b'o bee mara.

Min y'a ka dönniya ye, o sababu bora bafanro la. Biton Kulubali ye ngoyoforoni da bakere fe. O ngoyu nenen, bafanro tun be taa o tige. Don do, Biton ko a ba ma ko fen do be ale ka ngoyu tige, k'a be n'o kono. O duguseje, Biton taara a ka ngoyoforo la, bafanro bora ji la ka na ngoyu tigeli damine. Biton ye marifa ta k'a be bafanro faga, o nan'i kanto ko 'Biton, ne moke ni ne momuso korolen don, n be ngoyu in tige ka taa di u ma. N'i ma ne faga, ntenen min be na, o ko te, min be da o kan, i be na n be fen nafama do d'i ma'. O ntenen selen, Biton y'a ka ngoyoforo segere. A selen yen, a ni bafanro ye nogo ye. O y'i kanto ko Biton, "i tulo gere, n be n sinji k'a la fo ka taa i ka fangan ban ka se i faatuli ma, ni mogo ye fen o fen fo i kofe numan ni juguman na, i b'i to i ka so k'o bee men". Biton y'a tulo gere. Bafanro y'a sinji k'a tulo kono. U y'u kodon bee taar'i ka yoro la. Kabii o don fo ka na se Biton faatu li ma, ni mogo tun ye fen o fen fo a ko, a tun b'o bee men. Ninnu bee de ye do fara Biton ka fangan n'a ka cefarinya bonya kan, fo ka na s'a ka saya ma.

Ngolo Jara ye fangan ta Segu Biton Kulubali ko. Ale tun be denmisewa la Biton ka fangan waati. Biton ye Ngolo Jara ta k'a bila a ka baramuso koro baaradenya sogoma o sogoma, Ngolo jara tun be to ka taa baramuso ka najegé min somonow bolo bada la. Dönnikelaw y'a fo Biton ye ko n'a m'a jija, ka yere kerefe denmisewa be n'a ka fanga mine a la. U y'a fo Biton ye k'a ka degeminén kelen kee saraka ye ka sanu mutukali kelen bila degé in na ka denmisewa wele u k'a min. Ni sanu in bora min da, o b'a jira k'o tigidon. Biton ye saraka in bo, ka denmisewa wele u ka degé in min. Utalalen, Biton ye nininkali ke, ko fen ma bo mogosi da wa ? Ngolo Jara

y'i kanto ko sanu mutukali kelen bora ale da "Biton k'o te baasi ye, taa a mara yen, ni n mako ser'a ma, n b'a min. Ngolo ni sanu taara. Kalo damado o ko, Biton ye jow bila k'u ka taa sanu min Ngolo bolo ka na. Olu taara Ngolo soro sunogo la. U ye sanu ta a ninema ka na di Biton ma. O y'i kanto jow ma k'u ka taa a fili bajila. Jow taara sanu in fili bajila yoro min, jega belebele do ye sanu in kunun. O dugueje Ngolo Jara taara baramuso ka najegé min bada la. Somonow ye jega min d'a ma, o benna sanukununjega in ma. Ngolo Jara taalen ni jega ye, baramuso ko k'a ka taa a fara siye, k'a tige ka na n'a ye. Ngolo be ka jega tige tuma min, a ye sanu ye jega in kono. A y'a ta ka soro ka taa jega di baramuso ma. Biton Kulubali nenaawaati selen, a ye jow do bila ka Ngolo wele. A nana. Biton y'i kanto ko "n ye sanu min kalifa i la, nan'a ye. N mago selen be a ma". O fora yoro min, Ngolo y'a bolo don a kun ka sanu bo k'a di Biton ma. O kera yoro min, jow bee kabakoyara, bawo olu ka jate la sanu tenu se ka soro maa si fe bilen. Kabini o kera, Biton ye Ngolo Jara gere a yrela, k'a denmuso folo Makuruni d'a ma furu la. Ngolo Jara ni Makuruni ka furu kono, u ye den min soro, o kera Nci Jara ye ni Segukaw ko Nce.

Biton ye yoro o yoro mara, Ngolo Jara y'o bee mara fo ka teme o kan. O siratige la, Ngolo Jara y'a denke Nce bila ka taa sigi a ka marabolo dugu do la ko Baamugu. Nce Jara ka cefarinya koso, mogo y'a wele ko Baamugu Nce Jara, k'a d'a ka cefarinya n'a ka cesiri kan fasobaara la. Baamugu Nce ye Baamugu n'a lamini bee mara fo ka se a ka saya waati ma. Ngolo Jara ka fangan temennen ko, Monson Jara ye fangan ta Segu. O fana y'a ta ke fangan la fo ka taa se a ka waati dafali ma.

O temennen ko, Daa Jara ye fangan ta, o kera fanganko dan ye bawo ale y'a ka fangan ni feerew

A to be ne 12

desanburukalo san 1999

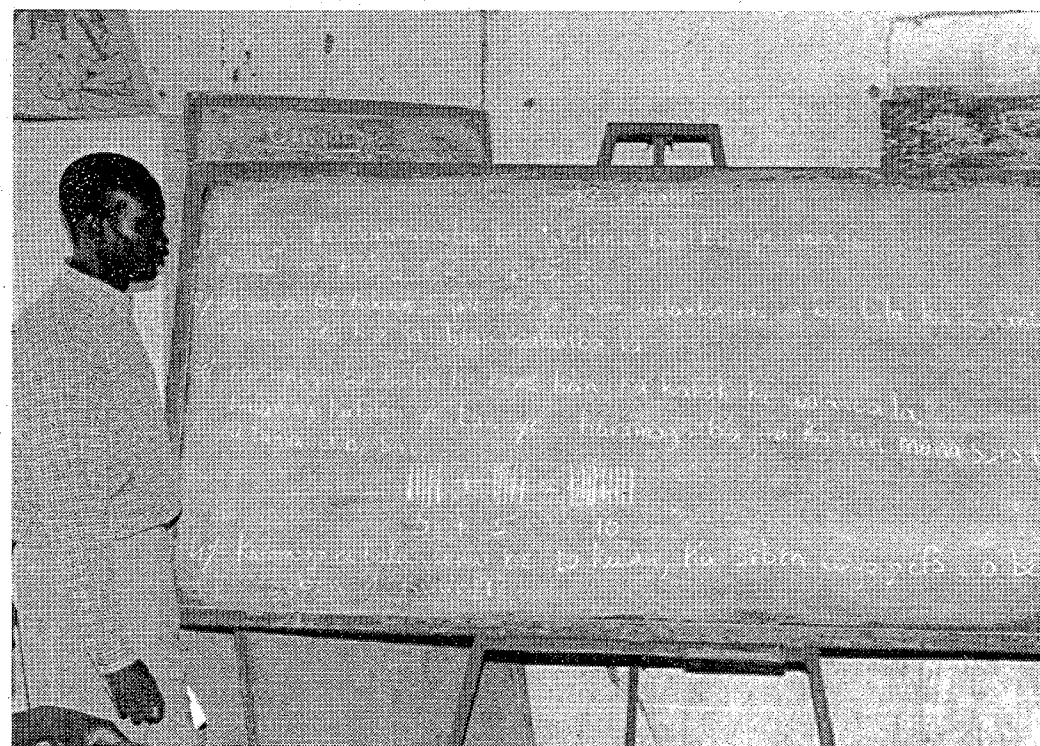
Wizən Mənjali ye karaməgəkalan kun föc foori.

Kabii Wizən Mənjali sigituma fo bi, a bə kalanbolo dayələn ka bən nin waati ma. O kalanbolo bə nəsin balikukalanka-raməgəw ma (cəman ni musoman). A dabəkun ye k'olu ka karaməgəya kologirinya. O siratęgę la, Wizən Mənjali ye karaməgəkalan də sigi senkan Bila ni San kubedaw la Segu mara kono.

Wizən Mənjali ye dəməjekulu ye min ka baara fanba nəsinnen don musow ni denmisənw ma (togodalamaa fara dugubakənəmaa kan). O kuntılenna kelen na, kabii Wizən Mənjali bolofara sigituma Bila mara kono san 1994, a y'a ka dəməjəgənya baaraw juminə kalanko la. O kalanko matarafali siratęgę la, Wizən Mənjali b'a sinsin a ka karaməgəw kalanni kan wala-sa k'olu ka dənniya sərəlenw jiidi kosebə. Nənan, Wizən Mənjali ka san 1999/2000 karaməgəkalan künfölo kəne sigira Yangaso, Bila, San, Koro, Tomiñan ni Jaramana.

Kalan in tun bə ka ke karaməgo cəmanw kun dugu ninnu kono. Jekabaara y'i kunda Wizən Mənjali ka Yangaso bolofara kan ka taa kalan in nobo.

Yen karaməgəkalan (cəmanw ta) daminəna Nowanburukalo tile 7 ka taa a foori a tile 27. Dugu 23 kalandenkaraməgəw tun bə karaməgəkalan in kəne kan. Karaməgo Benzamen Male ani karaməgo Balo de tun bə ka kalan ke kalanden ninnu kun. Karaməgo ninnu donna kalan dogodogonew bəe la k'u walawalan kalanden ninnu ye tile 21 kono. Kalandenw ye kalansolataa ke timinandiya ni səbə kono. O de y'a to Zozuye Dara n'ale ye Yangaso Wizən Mənjali bolofara nəmaa ye, ale da sera kuma nafama caman ma minnu bə ke sababu ye ka dusu don məgo werew kono yaasa u fana b'u cəsiri balikukalan fe. O temenen ko, Wizən Mənjali ka kalanko kəlsiba-

ga min bə Yangaso n'o ye Adama Sogoba ye, ale y'a ka nisəndiya jira kalanden ninnu na k'a sabu ke u ye timinandiya min jira kalan in senfə. A y'a nini u fe u k'u cəsiri kalan matarafali la. Nəninkaliw kəfə, kalanden fila y'u hakilina di an ma kalan in kan. Jakarija Danbele ka bə Pekəna ani Yaya Tarawele ka bə Tukəro. Nin maa filaw y'a jira u ka kuma kənəna na ko Wizən Mənjali bə sira numan kan bawo olu togodalamaaw ka nətaa sira boli ntuloma föc ye kalan ye wa u bəna u səbə don a matarafali la.

An b'aw ladənniya k'a föko Yangaso karaməgəkalan in tun nəsinnen don karaməgo cəmanw de ma wa a tun bə ka ke bamanankan san föc dakun de kan. Nka kan werew fana ta tun bə senna dugu werew la. Bobəkan ta tun bə ka ke San, Koro dugu ta tun ye Dəgəsə ye.

Musolakaw ta daminəna Desanburukalo tile 7 ka taa a foori a tile 19. O tun nəsinnen don Bobəkan san filanan ani Bamanankan san filanan ni saban-dakunw de ma. Kalan in kera dugu damadəw la n'olu ye

Yangaso, Jaramana, San, Bila ni Tomiñan ye. Karaməgo minnu tun ye nin kalan ninnu kəbagaw ye olu file :

Modibo ni Denisi tun bə Tomiñan,

Sitan ni Zu tun bə Bila,
Jaramana karaməgəw tun ye
Etiyəni ni Sitan ye,

San kalan kun filanan ta tun ye
karaməgo Ema, Felikisi ni Lana ye.
Sabanan tun ye madamu Mamu
Tarawele ni Lana ye.

Yangaso karaməgo tun ye
madamu Sila ni Orokiya ye

Musow ka kalan bə Iakuraya
san kura nata Zanwuyekalo tile 6
fo a tile 30 dugu kofəlen ninnu kono.
A kalan bə ke Bobəkan ni
Bamanankan dakun föc de kan.
Karaməgəba minnu bəna o kalanw
ke olu ye Modibo, madamu Mamu
Tarawele, Etiyəni, Lana, Sitan,
Luga, Elize, Denisi ani Kamara.

Yangaso kalan kuncətuma,
karaməgo Zozuye Dara ye jama
labila ni dugawu ye. Ala ka san
kura jira an bəe lajəlen kənəman
na.

**Yusufu Fane
Jekabaara ka ciden Yangaso**

Iataama nɔgɔn fe. Segu bamanan-fangan yera Daa Jara de la. Daa ka fangan ye barika soro kosebe ka teme masake tow bɛe kan. A ka mara y'a ta Segu, Samanana fo Miniyabalandugu. A ka fangan kɔnɔ, a y'a jatemine k'a fo ko jama-na si ka netaa te sabati ni jamadenw ne te fen do la min b'u nisondiya. O siratige la, Daa ye lasigidenw sigi a ka marabolo kelen kelenna dugu bɛe kɔnɔ wala-sa fanga ni sigidalamogow be se ka bɔ nɔgɔn kalama cogo min, ani ka nafoloko boloda jamana togo la. O nafo in de nana wele mɔgɔw fe ko disogon bawo a tun be mine faama kelen de togo la. Jamanadenw bɛe togo lanafolo tun don. A tun be taa bɛe lajelen kunko dafé. Nin kera waati min, o y'a soro wariko tun te, mɔgɔw tun b'a sara ni kolonkise ye. Tubabuw nanen, mɔgɔw da yelemana k'a ke nisogon ye. Sanyelema o sanyelema, Daa ka lasigidenw tun be yaala dugu ni dugu ka faama ka disogon mine mɔgɔw bolo. Daa ka fangan tor'o cogo la ten fo ka n'a ka jama bonya, k'a ka jeliw ni jɔnw caya. Daa Jara tun ye masake ye, min tege labilalen tun be kosebe ka teme tow kan. O sababu de y'a ka jama caya, ka dawula ni barika d'a ma a ka fangan kɔnɔ.

Fen bɛe n'a bantuma don :
Daa ka bamananfangan binni sababu bora fulaw la. Fulaw bora Futa ka na kɛlɛ bin segu kan. U selen Segu la, Daa ka fangan firila. Jɔnyajuru tigera ka bɔ mɔgɔw kanna. Maaw jensenna, bɛe taar'i ta fan. Hadamadenw bɛe kera kelennamogɔ ye. Dutigi cayara ni gatigi ye bawo ni duba yerekera, ga be b'o kɔnɔ.

Ni y'a mafile ka ne, i b'a ye k'a fo ko maa naani de ye fanga ta segu : Biton kulubali, Ngolo Jara, Mɔnson Jara ani Daa Jara. Nka Daa Jara de ta tun ye bamananfangan ye. To saba ta tun ye tonfangyan ye.

**Yusufu F. Fane
Jekabaara ka ciden**

Nin kera bunteni ni ntɔri ye

Bunteni ni ntɔri tun ye terima ye kabii lawale la. U tun be nɔgɔn bolo su ni tile. U ka kow bɛe tun ye kelen ye. Nin dantfan fila dagayɔrɔ ye sumaya-mayɔrɔ ye. Sumayaba mana jigin, u tun be taa u sennayaala. Don do, sanjiba nana. Nbiliw bɔra fan bɛe fe. Ntɔri y'i kanto a terike ma k'u ka taa nbilimine na bawo nbiliw bɔlen be fo ka teme. Bunteni k'o te baasi ye, k'u ka taa. U wulila ka sira mine. U selen nbilimayɔrɔ la, u ye nbilimine damine. U ye nbili dun k'a dun fo k'u fa tewu. U falen kɔ, ntɔri y'i pan k'i jo k'i kanto ko "n teri, bi kɔni ne falen be cogo min n'a fɔra k'an k'an kungolo sigi nɔgɔn kun, n be se k'i kungoloso dayelen yɔronin kelen". Bunteni k'o te se ka ke. A ko u k'a kɔrɔbɔ k'a file. Ntɔri k'ale fɔlo b'a damine. A ko a b'a kun sigi bunteni kungolo kun fo ka se siŋe tan ma. O kɔfɛ, a be bunteni bila a ka siŋe tan ke ale ntɔri la. U benna o kan. Ntɔri y'a kɔrɔmabɔ ka n'a kun sigi bunteni kungolo kun kɔki. Ntɔri y'o ke fo ka se siŋe tan na. O dafara tuma min na, bunteni y'i

CMDT mɔgɔ minnu ye səbenni ke boko in kɔnɔ :

Mamadu Yusufu Sise -Bamako
Dawuda Mace Dawo -Bamako
Mamdu Lariya Sise -Bamako
Usumani Tarawele -Fana
Daniyeli Kulubali - Buguni
Amadu Teli - Sikaso
Musa Zanɔn Tarawele - Kucala
Abudulayi Kara - San
Yusufu Jimé Sidibe - Kita

kanto ntɔri ma ko dakun be ale bunteni de la sisan. Ntɔri k'o ye tiŋe ye bawo bənkan de b'u ni nɔgɔn ce (saratican dun ka gelen). Bunteni k'o ntɔri ma a k'a laben. Bunteni fana y'a kɔrɔmabɔ, k'a kɔrɔmabɔ. A ku koratalen bolila biribiri ka n'a saban ntɔri kunce la npaki. A y'i kanto ko kelen. Jaa o siŋe kelen kɔfɛ, ntɔri serila ka bin a kɔ kan k'a sen naani bɛe jan sanfe. Bunteni bolila biribiri ka na siŋe filan dasi ntɔri jannen fari kan pa. Ntɔri golo yereyerebla a kan. Bunteni ku bagaji y'a ka baara damine ntɔri farisogo la. Bunteni be segin k'a be siŋe sabanan ke waati min na, o y'a soro ntɔri ye dineto. Bunteni nana a jo ntɔri jannen kunna k'a wele ka dɛse. Ee jaa ntɔri sara. Sifileli ma ben wa teriya labanna sukoya ma.

Kabii nin don fo bi, bunteni ni ntɔri te gɛre nɔgɔn na abada.

N y'a ta yɔrɔ min n y'a bila ye.

Mahamadu Tarawele

Jekabaara

Labɔlikuntigi
Yusufu Jalo
Sèbennekulu Kuntigi
Yusufu Jalo
Sèbennekulu
Bakari Sangare
Yusufu Fane
Jekabaara ni ONG cesira
taamabaga
Fanta Kulubali
Nlegew kɔbaga
Nuhun Madani Tarawele ko
Banun
Baarakənogonw
Makoci, SNV, OCED
Hakəbota
11000
Bataxisira : 2043
Negejurusira : 29 62 89